

สถาบันวิจัยและพัฒนาเพื่อการเฝ้าระวังสถานะไร้รัฐ (สฝร.)

Stateless Watch for Research and Development Institute of Thailand (SWIT)

๔๓๗/๓๗ ซ.วัดมะลิ ถ.จรัลสนิทวงศ์ แขวงบางขุนศรี เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

437/37 Soi Watmali Jaransanitvong Rd. Bangkhunsri Bangkoknoi Bangkok 10700

โทรสาร/Fax: (66) 2 -864-9009, e-mail: statelesswatch@gmail.com

ที่ พิเศษ ๑/๒๕๕๒

วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๒

เรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี

เรื่อง นำส่งความเห็นและข้อเสนอทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองเด็กชายพล (เด็กชายอัปดุลลา) รวมถึงเด็กทุกคนที่เกิดในประเทศไทย จากพ่อแม่ที่เข้าเมืองผิดกฎหมายและได้รับการผ่อนผันให้ มีสิทธิอาศัยชั่วคราวเป็นกรณีพิเศษ (เด็กเกิดไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรค ๑ แห่งพ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๓๕)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นและข้อเสนอทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองเด็กชายพล (เด็กชายอัปดุลลา) รวมถึงเด็กทุกคนที่เกิดในประเทศไทย จากพ่อแม่ที่เข้าเมืองผิดกฎหมายและได้รับการผ่อนผันให้ มีสิทธิอาศัยชั่วคราวเป็นกรณีพิเศษ (เด็กเกิดไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรค ๑ แห่งพ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๓๕)

สืบเนื่องจากกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้จับกุมเด็กชายพล หรือเด็กชายอัปดุลลา อายุ ๓ ขวบ ซึ่งเกิดในราชอาณาจักร เป็นบุตรของแรงงานข้ามชาติที่ขึ้นทะเบียนแรงงานได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่และทำงานในประเทศไทยเป็นการชั่วคราว เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ขณะที่แม่ของเด็กชายพลกำลังขายโรตี่ ณ ตลาดนัดแห่งหนึ่งในอ.เมือง จ.สมุทรปราการ เด็กชายพลถูกส่งไปกักตัวที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (ตม.) สวนพลู โดยมีความเป็นไปได้ว่าเจ้าหน้าที่จะดำเนินการส่งเด็กชายพลออกไปนอกราชอาณาจักรภายในเวลา ๒๒.๐๐ น.ของคืนวันที่ ๒๗ กรกฎาคม โดยกล่าวโทษว่าเด็กชายพล มีความผิดฐานเข้าเมืองผิดกฎหมาย ตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒

ต่อมาเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา (มสพ.) ประสานมายังโครงการบางกอกคลินิกเพื่อการให้คำปรึกษากฎหมายด้านสถานะและสิทธิบุคคล(บางกอกคลินิก) และสถาบันวิจัยและพัฒนาเพื่อการเฝ้าระวังสถานะไร้รัฐ (SWIT) อันนำไปสู่การประสานงานกับสภาทนายความ ดำเนินการออกจดหมายเสนอแนะให้ตม. ระวังการส่งกลับและขอให้ปล่อยตัวเด็กกลับคืนสู่ครอบครัวโดยทันที (จดหมายสภาทนายความ สสม. ๓๖๗/๒๕๕๒ ลว.๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒) จนกระทั่งเด็กชายพลได้รับการปล่อยตัวแล้วเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ที่ผ่านมา และทางองค์กรฯ ต้องขอแสดงความขอบคุณเจ้าหน้าที่ ตม. ที่ได้ปล่อยตัวเด็กชายตามข้อเสนอแนะดังกล่าว

แม้ว่าเด็กชายพลจะได้รับการปล่อยตัวและได้กลับคืนสู่ครอบครัวแล้ว ทางสถาบันฯ, มสพ. และโครงการบางกอกคลินิกฯ มีความเห็นว่า หน่วยงานรัฐหลายแห่งยังคงมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องต่อประเด็นข้อกฎหมายหรือสถานะบุคคลตามกฎหมายของเด็กชายพล รวมถึงเด็กคนอื่นๆ ในสังคมอีกจำนวนไม่น้อยที่มีข้อเท็จจริงเช่นเดียวกับเด็กชายพล อันนำไปสู่การจับ การควบคุมตัวและผลักดันเด็กกลุ่มนี้ออกนอกราชอาณาจักร

เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวซ้ำอีก และเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กไม่เพียงแต่กรณีของเด็กชายพล หากแต่หมายถึงเด็กทุกคนที่มีข้อเท็จจริงเช่นเดียวกับเด็กชายพล ทางองค์กรฯ จึงเรียนมาเพื่อขอให้ ฯพณฯ ท่านนายกรัฐมนตรีพิจารณา ความเห็นและข้อเสนอทางกฎหมาย ในการให้ความคุ้มครองเด็กชายพล (เด็กชายอัปดุลลา) รวมถึงเด็กทุกคนที่เกิดในประเทศไทย จากพ่อแม่ที่เข้าเมืองผิดกฎหมายและได้รับการผ่อนผันให้มีสิทธิอาศัยชั่วคราวเป็นกรณีพิเศษ (เด็กเกิดไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรค ๑ แห่งพ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๓๕) ซึ่งเป็นงานวิชาการภายใต้ความร่วมมือของสถาบันฯ, มสพ. และโครงการบางกอกคลินิกฯ ร่วมกับองค์กรเครือข่าย

ทางองค์กรฯ ขอยืนยันว่า เด็กที่เกิดในประเทศไทย จากบิดาและมารดาที่เข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย ชั่วคราว ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรค ๑ แห่งพ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๓๕ นั้น ย่อมไม่สามารถมีความผิดและรับโทษฐานเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้มิได้เข้าเมืองมา การดำเนินการจับกุม การควบคุมตัวและส่งออกไปยังนอกราชอาณาจักร จึงเป็นการละเมิดต่อหลักกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีอาญา คือจะลงโทษ การกระทำที่บุคคลไม่ได้กระทำ มิได้ (nullum crimen, nulla poena sine lege) ทั้งยังละเมิดต่อสิทธิในชีวิตและร่างกายของบุคคล หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และหลักความเสมอภาค ซึ่งได้รับการประกันไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ (มาตรา ๓๒, มาตรา ๔ และมาตรา ๓๐)

ทางองค์กรฯ ขอเรียนเพื่อให้ท่านโปรดพิจารณาถึงข้อเสนอแนะเพื่อการป้องกันปัญหาที่ปรากฏตาม ข้อ ๔ (โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติม ในเอกสารความเห็นและข้อเสนอแนะทางกฎหมายฯ สิ่งที่ส่งมาด้วย) กล่าวคือ

๔. ข้อเสนอแนะเพื่อการป้องกันปัญหา

๔.๑ แม้ประเทศไทยจะยังไม่พิจารณาให้สัญชาติแก่เด็ก แต่สิ่งที่รัฐบาลสามารถดำเนินการได้เพื่อการคุ้มครองสิทธิเด็กก็คือ ประเทศไทย โดยเจ้าหน้าที่จะต้องไม่ดำเนินการจับกุม และผลักดันเด็กคนใดออกนอกราชอาณาจักร

๔.๒ ในเบื้องต้น รัฐบาลไทยควรดำเนินการเพื่อคุ้มครองมิให้เด็กกลายเป็นเด็กไร้รัฐ โดยรับรองสิทธิอาศัยและฐานะการอยู่ และสามารถดำเนินการได้ทันที โดยบันทึกชื่อและรายการบุคคลของเด็กในทะเบียนประวัติประเภทท.ร.๓๘ ก., ท.ร. ๓๘/๑ (ขึ้นกับข้อเท็จจริงของบุคคล) คือบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ (ซึ่งข้อมูลดังกล่าวนี้ ยังมี

ประโยชน์ต่อไปในแง่ของข้อมูลเพื่อการจัดการประชากรต่างตัวสำหรับประเทศไทยอีกด้วย) โดยอาจดำเนินการได้ดังต่อไปนี้

- (๑) ตีความมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ขยายให้ผู้ติดตามแรงงานฯ สามารถมีสิทธิอาศัยและฐานะการอยู่เช่นเดียวกับแรงงานที่ขึ้นทะเบียน
- (๒) ดำเนินการให้มีมติคณะรัฐมนตรีที่รับรองสิทธิอาศัยและฐานะการอยู่ของผู้ติดตาม ดังที่เคยปฏิบัติมา (อาทิ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐)
- (๓) ผลักดันให้มีการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๗ ทวิวรรค ๓ แห่งพ.ร.บ.สัญชาติฯ เพื่อรับรองว่าจะไม่มีการดำเนินการส่งเด็กออกนอกราชอาณาจักร กำหนดสถานะบุคคลและฐานะการอยู่ที่สอดคล้องสถานะบุคคลและฐานะการอยู่ของบิดา-มารดา

๔.๓ ก่อน, ในระหว่าง และภายหลังการดำเนินการข้างต้น ภายใต้พันธกรณีในฐานะรัฐภาคีแห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางแพ่งและการเมือง, ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ย่อมผูกพันให้ประเทศไทยต้องดำเนินการใดๆ เพื่อคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิของเด็กอย่างน้อยตามหลักสำคัญ ๔ ประการได้แก่หลักการไม่เลือกปฏิบัติ, หลักการคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก, หลักการปกป้องคุ้มครองเด็ก และสิทธิในการมีชีวิตและได้รับการพัฒนา ซึ่งพันธกรณีดังกล่าวได้รับการรับรองโดยมาตรา ๔ และมาตรา ๓๐ แห่งรัฐธรรมนูญฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพันธกรณีตามอนุสัญญาสิทธิเด็กได้รับการอนุวัติการโดยกฎหมายภายในของประเทศไทยแล้ว คือ พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖ ซึ่งมีบทบัญญัติที่สอดคล้องกับพันธกรณีข้างต้นอย่างชัดเจน อาทิ การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใด ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ และไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม (มาตรา ๒๒ ประกอบกฎกระทรวงกำหนดแนวทางการพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก หรือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อเด็ก พ.ศ.๒๕๔๙)

เด็กทุกคนจึงควรได้รับการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานด้านต่างๆ อาทิ สิทธิในการได้รับเอกสารแสดงการเกิด (สูติบัตร) ใช้เป็นหลักฐานสำหรับการพิสูจน์สถานะบุคคล/สัญชาติของเด็กต่อไป, สิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า, สิทธิที่จะเรียนหนังสือ ทางองค์กรฯ ขอเสนอแนะให้หน่วยงานดำเนินงานคุ้มครองสิทธิ อาทิ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ, ศูนย์อัยการคุ้มครองสิทธิเด็กและสถาบันครอบครัวกลาง ฯลฯ เข้ามีบทบาทอย่างมีนัยสำคัญต่อการคุ้มครองสิทธิเด็กทุกคนในประเทศไทย

ทางองค์กรฯ และองค์กรเครือข่าย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านในฐานะผู้บังคับบัญชาและกำกับดูแลการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร จะสามารถผลักดันให้เกิดกลไกการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพและยุติธรรม เพื่อเป็นการสร้างมาตรฐานหรือบรรทัดฐานใหม่ในการคุ้มครองและปกป้องสิทธิของเด็ก และขอขอบพระคุณมาล่วงหน้า ต่อความเข้าใจในสถานการณ์ปัญหาที่เด็กกำลังเผชิญ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและดำเนินการให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับการดำเนินการ
เกี่ยวกับเด็ก ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สาธารณะ

ขอแสดงความนับถือ

(สมชาย หอมลออ)

เลขาธิการ

มูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา

(ดร.พี ไทศาลพาณิชย์กุล)

ผู้อำนวยการ

สถาบันวิจัยและพัฒนาเพื่อเฝ้าระวังสภาวะไร้รัฐ

กิติวรญา รัตนมณี

(กิติวรญา รัตนมณี)

คณะทำงาน

โครงการบางกอกคลินิก

เพื่อการให้คำปรึกษากฎหมายด้านสถานะและสิทธิบุคคล

- สำเนาถึง
- ๑) อัยการสูงสุด, สำนักงานอัยการสูงสุด
 - ๒) ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 - ๓) ประธานคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ
 - ๔) ประธานสภาที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 - ๕) ผู้บัญชาการ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง
 - ๖) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
 - ๗) ประธานคณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าว (กปร.)